

LES festes de Nadal i de Cap d'any han estat plenes d'alegria, ja sigui per llur transcendència pròpia o bé per aquesta facultat que tenim els humans de confiar en l'arribada d'un nou any del qual esperem totes les ventures. Potser és per això que passem els darrers dies de l'any vell totalment optimistes, inquietosos i esperançats, i ens manifestem amb el somriure als llavis i amb l'ànim predispost a fer qualsevulla gresca.

A tot el món es celebren variadíssimes tradicions, de la més fina a la més grolle- ra. Mn. Ramón Bosch, vicari que fou de Lloret (anys 1959-60), en l'actualitat a Roma, deia en una de les seves lletres que, a la Ciutat Eterna, el dia de fi d'any, a les dotze de la nit, tothom llença els trastos vells per la finestra i els carrers queden fets una llàstima. No hi ha dubte que aquesta gent s'agafa molt en serió allò de "Any nou, vida nova". De totes maneres aquesta mena de ritu resulta força perillós. El mateix sacerdot m'explicava que un pobre home que anava tranquil·lament per el carrer havia rebut l'obsequi d'una estufa vella per barret. Sortosament, aquí a casa nostra, no tenim aquesta tradició arrelada.

En canvi està de moda gastar algunes bromes, no sempre massa elegants, durant la nit de Nadal o la de Cap d'any. N'hi ha unes quantes que ja han quedat com a tradicionals. Des d'atrevessar pais a mig del carrer a tapar portes amb material de construcció d'obres veïnes i canviar de lloc els rètuls d'anuncis, tot ho hem vist. A les fusteries els amos ja es malfien quan la vetlla de Nadal es presenten amb cara de no haver trencat mai cap plat, uns quants vaillets disposats a comprar troços de llistó que no saben explicar exactament quin ús tindran. I és que el fi per el qual ells els volen és per clavar a les portes a manera de baldons perquè la gent quedi tancada a dintre. No es pot negar que algunes bromes d'aquestes tenen certa gràcia, si bé moltes vegades lo que es fa és el gamberro. Aquest any no s'ha sentit a parlar de gaires bromes. L'any passat en varem veure forces; algunes no ens varen agradar pas massa. Però també en el pla humoristic varem dis- frutar. L'aparició d'una barca petita en el centre del camp de futbol en el matí de Nadal fou un aconeteixement molt comen- tat. La barqueta semblava talment un sím- bol, tinguent en compte que la passada temporada el nostre club local també na- vegava que era un gust...

Per acabar de fer-hi el pes, tres dies des- prés de Nadal es celebra la diada dels Sants Innocents. Poc devien figurar-se aquells pobres infants, degollats per Hero- des per tal de que quedés entre ells el petit Jesús, que serviren per donar nom a un dia que més que per lloar el seu record, serveix per prendre el pèl al primer des- previngut. No pot faltar el ninot de paper a l'esquena d'algú, el paquet ple de paper de diari enviat curosament a algun conegut, el bitllet de banc fals a mig del car- rier, etc., a més de tota la quantitat d'in- vents graciosos per enganyar que venen a les botigues.

Totes aquestes innocentades i bromes d'ara em fan pensar amb les d'abans, que sentim explicar a la gent gran. Algunes semblants a les d'avui, com per exemple agafar una barca de la platja o treure el carro d'una casa per tirar-los a la bassa que hi havia anys enrera en una masia prò- xima a Lloret. A Molins d'Angles, altres diferents, potser més gracioses o ingenjoses i sobre tot més pintoresques. Per regió general les innocentades i bromes solen ésser realitza- des per els joves del sexe masculí. Però

abans, dintre les seves possibilitats, les noies tampoc eren manques. Els tallers de modistes eren uns dels llocs en els quals es forjaven moltes iniciatives d'aquest tipus. Tot cosint, entre punt i punt, o a l'hora de berenar —després de sortir al carrer a comprar un vas de llet de cabra, recent treta de la mateixa bèstia, que era munyida davant del consumidor, el qual bevia la llet sense bullir ni res, com allò que diuen "del mar a la mesa", —s'anaven en- filant els projectes i com a resultat en sor- tia algun cop l'anar a l'església a tocar a mort o a casa el metge —el Sr. Arturo— a fer-lo sortir per visitar algun malalt greu que en realitat no existia.

Sovint les víctimes de les innocentades —i aquí cal senyalar que ara ja prescin- deixo de que tinguessin lloc per Nadal o per qualsevol dia de l'any —eren els tipus populars de Lloret, aquells dels quals nos- altres, els joves, en tenim idees i notícies vagues— que, no obstant, ens agradaria conèixer més perquè també aquests són història del nostre poble. Qui no ha sentit a parlar als nostres avis d'En Baion, d'Es Guindo, de n'Isole o del Marron...? Bona innocentada era, per exemple, lo que he sentit explicar que feien alguna vegada a aquest últim. El "Marron" —no sé de què devia venir aquesta indicació cromàtica— cuidava els cavalls d'una antiga casa de cotxes lloretenca Ell, en sí, ja era una ori- ginalitat. Els dies que no hi havia lloguer es negava a donar a menjar als cavalls. "—Avui poc heu treballat!". A més, quan rebia alguna trepitjada d'ells, l'home es lamentava tendrament dient: —Es cavall ha fotut es peu sobre sa meua pota. Doncs bé. Conten que una vegada, per fer-lo ra- biar, li tragueren l'escala quan estava a dalt la pallissa a buscar palla per els ani- mals. L'home no sabia com baixar. "—Sal- ta ficat dintre del cove "li deien. Lo que no consta és si ho feia...

També abans —i crec que ara es fa més o menys igual— era costum a Lloret anar a cridar la gent per a tirar l'art. El que

rebia el crit sortia a la finestra per demos- trar que ja ho havia sentit. Això fou apro- fitat per alguns humoristes per despertar altres lloretencs i fer-los blanc de la gres- ca quan treien pacíficament el cap.

A voltes, podien acontentar-se amb tirar un nap ben formós al nas del pobre inde- fens i arrancar a córrer, però altres cops ja l'ingeni anava més enllà i els bromistes anaven provistos d'una canya amb un ganxo a la punta. Al treure el cap l'inter- pellat, li passaven el ganxo al volt del coll i quedava pres amb el cap de nassos al recolze de la finestra. Aleshores, un altre individu, precursor de la pintura abstra- ta, amb una canya llarga i un pinzell al cap d'avall li anava empastifant la cara no sempre precisament amb pintura sinó també amb quelcom més olorós i menys fi...

Tombar la galleda de calç d'una bona dona que estés emblanquinant la façana de la seva casa —aleshores les dones fins feien aquests treballs —o tirar a l'aire la boina d'un pescador, tot al volt de la qual, per la part de dintre, hi portava —segons cos- tum de gent de mar— més d'una punta de cigareta guardada, amb la conseqüent in- dignació dels interessats, no era gaire es- trany.

Massa sovint l'ingeni per les bromes era mal aplicat i aquestes passaven d'ésser tals. He sentit dir que hi havia una prestigiosa botiga lloretenca de queviures, en la qual guardaven les llonganisses i embutits vora una finestra provista de reixes a fi de ue no hi arribessin els lladregots. Però lo cert era que les llonganisses desapareixien com per art d'encantament. Ningú s'ho expli- cava. Després va sapiguer-se que el lladre emprava el següent procediment: Portava un pal llarg o canya amb un cabàs al cap d'avall, que es mantenia obert mercès a un travesser lligat de nansa a nansa i que tenia l'amplada compresa entre dos barres de la reixa. Junt al travesser hi anava una candela un xic inclinada. El cabàs intro- duint a través la finestra, era situat sota la llonganissa; l'espelma, encesa, cremava el cordill i aquella queia dintre el cabàs.

He dit abans que les víctimes de les bro- mes solien ésser els tipus pintorescos de la vila. No obstant també ells, a vegades, es burlaven astutament dels demés. Conten d'un que anava a comprar oli a una botiga —altres al explicar-ho diuen vi—. Els bo- tiguers d'allavors sempre vigilaven per por d'ésser enganyats, ja fos donat-los un "duro sevillano", que no l'admetien, o una peça de deu cèntims de la "pera", que era francesa però molt igual a les espa- nyoles. En deien de "la pera" perquè la moneda, encunyada l'any 1854, era de l'Im- peri Francès i portava l'efigie de Napoleó III, el qual apareixia amb barba o "peri- lla". Amb aquest ull clínic que tenien, doncs, els botiguers del vell Lloret per co- nèixer els clients, el que anava a servir l'oli al citat personatge primer s'assegu- rava: —Ja porteu diners, almenys? —Sí, home, sí! responia l'altre, i el botiguer po- sava l'oli demanat. A l'hora de pagar, el client confessava que realment no tenia ni cinc. —I no me'l podeu fiar? —Cà, home! Vinga el canti. El botiguer anava per bocar l'oli, però aquest no tornava a sortir ni a tiros. L'home quedava estupefacte.

—Això és que no me l'haveu posat! —afaigia amb sorna el famós client. El bo- tiguier, fora de sí, tirava el canti i l'home de comes al carrer. Arribat a la seva casa aquest introduïa un ferro a dins del canti, apretava, i l'oli començava a rajar. A din- tre el canti hi havia col·locat una esponja... Després diran que els lloretencs no tenien i tenen ingeni...!

JOAN DOMÉNECH I MONER

Dibuix: Felip Vilà.

HUMOR

EL BON HUMOR DE LLORET

Els lladres robant llonganisses.